

Universiteit
Leiden

The Netherlands

Erger dan de kwaal

Nieuwenhuis, J.H.

Citation

Nieuwenhuis, J. H. (1988). Erger dan de kwaal. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3205>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3205>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Erger dan de kwaal

Vroeger was alles anders, ook in academische kringen. Studenten waren overgeleverd aan de luimen van hunne Hooggeleerde Professoren. 'U is nu al de vierde vandaag die het verschil niet weet tussen handelingsbekwaamheid en beschikkingsbevoegdheid'. De ongelukkige kreeg drie maanden de gelegenheid om van zijn warhoofdigheid te genezen. Zijn drie voorgangers waren nog weggekomen met een zes min.

Als vervolgens de eerste pennevruchten werden gepubliceerd kon de gril van het lot bepalen dat zij in handen zouden geraken van een wel zeer onwelwillende recensent. 'De methode van dit boek is bijzonder. Het heeft stellig een eigen cachet. Dit blijkt reeds bij het eerste doorbladeren. Van de gewone citaten vindt men niets, van Diephuis of Opzoomer, van Frans en Duitsers wordt niet gesproken. De Hoge Raad wordt stelselmatig genegeerd (. . .). Tenslotte nog één ding. Ik ben feller geweest in de kritiek op dit boek, dan ik in mijn beoordelingen van juridisch werk gewoon ben.' Dit oordeel werd geveld door Paul Scholten* en het betrof een boek dat thans alom wordt erkend als een der hoogtepunten van de Nederlandse civilistiek: Suijlings Inleiding tot het Burgerlijk recht.

Uit modern oogpunt bevatten deze oude zeden een ontoelaatbare dosis subjectiviteit. Daar moest en zou iets aan gebeuren. Het *multiple-choice* tentamen deed zijn intrede. De computer verliest zijn geduld niet en verwerkt zonder mankeren de tot het absolute minimum gereduceerde teksten van honderden studenten: een kruisje bij c. beschikkingsbevoegdheid of d. handelingsbekwaamheid. Het oordeel over de kwaliteit van de verschenen publikaties werd niet langer overgelaten aan het vrije spel der recenserende krachten. Wetenschapscommissies werden in het leven geroepen om te komen tot een stelselmatige beoordeling van het wetenschappelijk onderzoek.

Is dit genoeg; een stuk of wat artikelen, voor de rechtvaardiging van een bestaan? De verzen van Bloem zijn zeer geschikt om een wat lang uitgevallen academische siesta te verstoren. Een stuk of wat artikelen, best, maar dan wel graag tenminste zestig bladzijden per jaar, zo laat de Utrechtse faculteit weten.

De toegenomen belangstelling voor de onderzoeksprestaties van het wetenschappelijk personeel valt zeer toe te juichen, althans voor zover gepaard gaand met een beoordeling van het inhoudelijke gehalte van het verrichte onderzoek. Kwantitatieve aanwijzingen, ook al hebben zij de status van vuistregel, werken averechts. Zij lokken uit tot tegennaatuurlijk gedrag: veelschrijverij. Een schrijver behoort hart en ziel te verpanden aan de verhoging van het soortelijk gewicht van zijn geschriften: *multum, non multa*. Dit nobel streven lijdt echter zeker schipbreuk als de auteur wordt achtervolgd door de gedachte, hoe de rechtsgeleerde magazijnen te vullen met zestig bladzijden van eigen makelij. Als hij langs de kortste route zou afstevenen op het definitieve woord over deze of gene controverse, bereikt hij dat doel nimmer. Onweerstaanbaar aantrekkelijk wordt in plaats

* WPNR 2584 e.v., Verzamelde Geschriften III, p. 78 e.v.

daarvan een keuze voor feuilletons als 'Nogmaals, de Hoge Raad over wil en vertrouwen' gevolgd door 'Wil en vertrouwen in rechtsvergelijkend perspectief'.

We willen al die teksten misschien nog wel verwerken, als we ze maar niet hoeven te lezen. Bovendien kan op dit punt van de nood een deugd worden gemaakt. Wie een ècht objectief oordeel wil over het belang van een juridische publikatie moet die tekst uiteraard niet gaan *lezen*. Subjectieve insluipsels zijn dan immers niet te vermijden. Omwille van de objectiviteit verdient het de voorkeur gebruik te maken van objectieve meetpunten, zoals het aantal malen dat de publikatie in de vakpers wordt geciteerd.

Maar wellicht rijst eens het besef dat het middel erger is dan de kwaal, dat het beter is studenten aan het woord te laten, mondeling of schriftelijk, alvorens een oordeel uit te spreken over hun geschiktheid voor de rechtenstudie, aldus een zekere subjectiviteit voor lief nemend. En wat het onderzoek betreft: iedere tijd schept zijn eigen metaforen; het is zaak daarin niet verstrikt te raken. 'Output' is de beeldspraak van het informatietijdperk, en het primaat van de numerieke rendementen lijkt daar onlosmakelijk mee verbonden. Niemand heeft er ooit over gedacht om de respectieve bijdragen van de Utrechtse hoogleraren Suijling en Van Brakel te meten door het aantal door hen gepubliceerde bladzijden te tellen, of door na te gaan hoe vaak zij door de belendende literatuur zijn aangehaald. Dat moet zo blijven. Hun nazaten, zowel in Utrecht als elders, hebben recht op een beoordeling waarbij niet zozeer het door hen afgeleverde drukwerk wordt geteld, als wel hun ideeën worden gewogen.

J.H.N.